Helsinki **10.2.2025**

RESERVILÄISLIITTO
Reservistförbundet

Asia: VNS 9/2024 vp
Valtioneuvoston puolustusselonteko

Teema: Taloudellinen näkökulma

Reserviläisliitto ry kiittää mahdollisuudesta lausua Valtioneuvoston puolustusselonteosta VNS 9/2024 vp taloudellisesta näkökulmasta tarkasteltuna. Reserviläisliitto on yli 50 000 jäsenen muodostama keskusjärjestö. Liiton tehtävänä on toimia jäsenyhdistystensä aatteellisena ja toiminnallisena yhdyssiteenä valtakunnan turvallisuutta edistävää toimintaa tukien.

Puolustusselonteko on perusteellisesti laadittu ja kokonaisuus on hyvä. Selonteon tiivistelmässä on hyvin kuvattu keskeiset linjaukset, jatkumo ja muuttunut toimintaympäristö. Siinä on tuotu laajasti esille maanpuolustustahdon merkitys, pitkäjänteinen ja johdonmukainen asevelvollisuuden kehittäminen, liittoutumiseen liittyviä asiakokonaisuuksia, kuten asevelvollisten käyttö kaikissa eri tehtävissä, taloudellisten resurssien sekä infrastruktuurin merkitys kokonaismaanpuolustuksessa.

Suomen integroitumisen Natoon todetaan aiheuttavan puolustukselle merkittäviä lisäkustannuksia (s. 91). Tästä saavutettava hyöty on liiton näkemyksen mukaan kuitenkin suurempi kuin olemalla liittoutumaton kansakunta nykyisessä turvallisuuspoliittisessa tilanteessa. Kuten selonteossa todetaan (s. 93), on pitkäjänteinen investoiminen puolustukseen aina edullisempaa kuin konfliktiin joutuminen. Ukrainan tukeminen on myös Suomen etu.

Haasteeksi muodostunee kaikkien selonteossa esitettyjen toimenpiteiden vaatimat resurssit ja aikataulutus. On ensiarvoisen tärkeää, että puolustuselonteko on ylivaalikautinen pitkäjänteisen ja johdonmukaisen toteutuksen mahdollistamiseksi aina 2030-luvulle saakka. Talouteen liittyvät linjaukset eli ylivaalikautinen budjetti, vähintään Naton määrittelemä taso sekä toiminnan, henkilöstön, materiaali-investointien (s. 12) ja Nato-velvoitteiden (s. 93) välinen tasapaino ovat perusteltuja.

Linjaus puolustusbudjetista Naton määrittämälle tavoitetasolle pysyvästi on perusteltua (s. 92). Se, mikä se tulee olemaan ja mikä on bruttokansantuote, on vielä arvailujen varassa. Selonteossa on huomioitu myös mahdollisuudet hyödyntää Naton

Reserviläisliitto | Döbelninkatu 2, 00260 Helsinki | (09) 4056 2040 | toimisto@reservilaisliitto.fi

yhteisrahoitusta, DCA-sopimusta sekä EU:n monivuotista rahoitusta vuosille 2028–2034 (s. 93–96). Nämä asettavat haasteita, mutta myös mahdollisuuksia selonteon toteuttamiselle ja aikataululle nähtävissä olevassa valtiontalouden tilanteessa. Ylläpidettäviä ja kehitettäviä asioita on paljon. Resurssien selkeä priorisointi ja aikataulutus ovat erittäin tärkeitä selonteossa esitettyjen asioiden käytännön toteuttamiselle.

Selonteossa ei ole esitetty alustavia kustannuslaskelmia esimerkiksi esitetyllä nelijaolla (s. 94) suunnitellusta toteutuksesta, edes nykyisellä budjettikehyksellä. Selonteossa todetaan, että yksityiskohtaiset rahoituspäätökset tehdään osana julkisen talouden suunnitelmaa sekä talousarvioesitysten laatimista.

Selonteossa käsitellään kutsuntajärjestelmää ja sen uudistamista. Eri toimijoiden on sitouduttava kokonaismaanpuolustuksen, asevelvollisuuden ja maanpuolustusvelvollisuuden kehittämiseen (mm. STM, OKM, TEM). Näistä kustannuksista ei ole mainintoja, mutta ne tulevat konkretisoitumaan hallinnonalojen budjettineuvotteluissa.

Selonteon kirjaus henkilöstöstä ja sen käytettävyydestä (s. 32, 47–49) sekä harjoitustoiminnasta ovat perusteltuja. Asevelvollisten käyttöä nykyistä laajemmin tullaan myös edistämään, mikä on perusteltua. Palkatun henkilökunnan määrän lisäämisen ohella on huomioitava myös reserviläisten osaamisen hyödyntäminen ja heidän käytettävyytensä henkilövajeen parantamiseksi antamalla muun muassa aikaisempaa enemmän vastuuta. Esimerkiksi reservin joukkojen harjoitustoiminnassa reserviläiset voivat ottaa aiempaa enemmän vastuuta oman joukkonsa koulutuksessa.

Selonteossa todetaan, että asevelvollisten kouluttamiseen kohdennetaan tulostavoitteiden edellyttämät resurssit (s. 89), ja rahoituksen raameissa kehitetään palvelussuhteita ja etuisuuksia (s. 91). Asevelvollisuuteen ja vapaaehtoiseen maanpuolustustyön liittyvät asiat (s. 76–77, 92) ovat kannatettavia, joskin niitä on käsitelty ilman konkreettisia resurssitarpeita, esim. ”asevelvollisten taloudellisten etuisuuksien kehittämistä jatketaan”. Resurssointi jää avoimeksi aiemmin esitetyistä syistä.

Vapaaehtoisen maanpuolustuksen tavoitetila -raportti ja sen suositusten käyttöönotto vaikuttavat jatkon osalta tuleviin toimenpiteisiin, aikatauluihin sekä tarvittaviin resursseihin. Liitto on ollut mukana valmistelemassa esitystä vapaaehtoisen maanpuolustuksen tavoitetilasta. Vapaaehtoisella maanpuolustustyöllä on todettu olevan merkitystä, joten on myös suotavaa, että siihen kohdennetaan resursseja nykyistä enemmän.

Liiton saama vuosittainen valtionapu on ollut 32 000 euroa ennen vuotta 2022. Sitä korotettiin 82 000 euroon vuosille 2022–2026. Toiminnan volyymin kasvaessa ja liiton

Reserviläisliitto | Döbelninkatu 2, 00260 Helsinki | (09) 4056 2040 | toimisto@reservilaisliitto.fi

toiminnan lisääntyminen käynnistyneessä Naton kansainvälisessä reserviläistoiminnassa edellyttävät liiton valtionavun nostoa vuositasolla noin 200 000 euroon. Toiminnalle on Puolustusvoimien hyväksyntä ja tuki.

Päätökset Naton rauhanajan ja eri organisaatioiden johtamiin kriisinhallintaoperaatioihin tehdään aina erikseen. Selonteossa on todettu, että resurssit voivat aiheuttaa muutoksia painotuksiin. Reserviläisillä on halua osallistua jatkossakin operaatioihin. Ehdot tulee olla operaatioissa samat kuin kantahenkilökunnallakin perustuen vapaaehtoisuuteen. Sen jälkeen, kun sitoumus on allekirjoitettu, on se velvoittavaa.

Maapuolen hankinnat (s. 65–66) ovat mittavat selontekokaudella. Yksittäisen taistelijan varustuksen osalta olisi syytä huomioida jo hallitusohjelman kirjaus verovähennyksen tai vastaavan hyödyntämiseksi niiden varusteiden osalta, mitkä ovat yhteensopivia Puolustusvoimien materiaalin kanssa, esim. luotiliivit. Kustannusvaikutuksiltaan tämä on pieni kulu valtiolle, mutta sillä on maanpuolustustahtoa kohottava vaikutus ja hankintojen suuntautuessa kotimaahan on sillä myös työllistävä vaikutus.

Selonteon jalkauttaminen ja sen vaatimat jatkotoimet tulevat vaatimaan kattavaa yhteistyötä eri valtionhallinnon ja kokonaismaanpuolustuksen toimijoiden kanssa sekä kansainvälisessä viitekehyksessä mukaan lukien huoltovarmuus.

Yhteenvetona todettakoon, että selonteon toteutuminen on pitkälti sidoksissa taloudellisiin resursseihin ja kuinka paljon yhteiskunta on valmis sijoittamaan turvallisuuteen. Rahoituksen tason varmistuessa selontekoa tulee tarkastella resurssi-pohjaisesti talousarvioesityksiin liittyen.

Reserviläisliitto ry:n puolesta

Kari Salminen
Puheenjohtaja
Reserviläisliitto ry

Minna Nenonen
Toiminnanjohtaja
Reserviläisliitto ry

Reserviläisliitto | Döbelninkatu 2, 00260 Helsinki | (09) 4056 2040 | toimisto@reservilaisliitto.fi

Reserviläisliitto | Döbelninkatu 2, 00260 Helsinki | (09) 4056 2040 | toimisto@reservilaisliitto.fi